

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

гуманітарно-педагогічного
факультету
для ПОДЛЕВСЬКА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія зарубіжної літератури

Назва дисципліни

Галузь знань – А Освіта

Спеціальність – А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Середня освіта (Польська мова та зарубіжна література, Українська мова і література)

Обсяг дисципліни – 4 кредитів ЄКТС. **Шифр дисципліни** – ОФП.06.

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (фахової підготовки)

Факультет – гуманітарно-педагогічний

Кафедра – української філології

Форма здобуття освіти			Загальний обсяг			Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
						Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
Д	Курс	Семестр	Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття						
3	1	2	4	120	50	16		34		70			+		
3	1	2	4	120	12	6		6		108			+		

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Середня освіта (Польська мова та зарубіжна література, Українська мова і література)» за спеціальністю А4 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»

Робоча програма складена

Підпис(и) автора(ів)

канд. філол. наук, доц. ЛЮБОВ ОЛІЙНИК
Науковий ступінь, учене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри української філології

Протокол від 29 серпня 2025 № 1. Зав. кафедри

Підпис

Анатолій ЯНЧИШИН
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

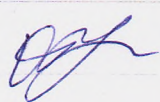
Голова вченої ради факультету

Підпис

Неля ПОДЛЕВСЬКА
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва факультету	Підпис	Ініціали, прізвище
Завідувач кафедри слов'янської філології, канд. філол. наук. доц.	Гуманітарно- педагогічний факультет		Наталія ТОРЧИНСЬКА
Гарант освітньо- професійної програми, канд. пед. наук. доц.	Гуманітарно- педагогічний факультет		Оксана РАНЮК
Декан	Гуманітарно- педагогічний факультет		Неля ПОДЛЕВСЬКА

3 ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Історія зарубіжної літератури» є однією із фахових дисциплін і займає провідне місце у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Польська мова та зарубіжна література. Українська мова і література)» в межах спеціальності А4 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)».

Пререквізити – ОЗП.02 Вступ до літературознавства, ОЗП.03 Основи фахової діяльності.

Кореквізити – ОФП.08 Курсова робота з методики навчання української / зарубіжної літератури, ОФП.17 Методика навчання української та зарубіжної літератур, ОФП.19 Педагогічна практика (пропедевтична), ОФП.20 Педагогічна практика з польської мови і зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти, Комплексний атестаційний іспит з предметної спеціальності «Середня освіта (Польська мова та зарубіжна література)».

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

– **компетентності**: ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері середньої освіти; ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; ЗК16. Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність; ФК3. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; ФК7. Здатність розвивати в учнів критичне мислення; ФК9. Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів;

– **програмні результати навчання**: ПРН2. Вільно спілкуватися державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять за спеціальністю; аргументовано висловлювати власні думки державною мовою; ПРН7. Демонструвати академічні знання з освітньої галузі/навчального предмету (інтегрованого курсу) і володіти методиками і технологіями моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; ПРН12. Застосовувати методики і технології розвитку критичного мислення в учнів; ПРН14. Володіти методиками формування та розвитку ціннісних ставлень в учнів; ПРН42. Характеризувати тенденції, етапи і особливості літературного процесу країн у різні епохи, аналізувати художні твори за їхніми ознаками та в контексті епохи, оперуючи відповідною термінологією; ПРН44. Застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

Мета дисципліни. Ознайомити студентів із досягненнями античної культури як першоджерела літератури – скарбниці загальнолюдських духовних цінностей, із визначними здобутками літератури Середньовіччя та доби Відродження, літературними явищами XVII – XVIII ст., вивчення історії зарубіжної літератури як вагової частини історії світової культури та мистецтва; з філософськими шуканнями та мистецьким доробком видатних літераторів певного періоду, вдосконалення вмінь та навичок літературознавчого аналізу, формування навичок наукової роботи, духовно-ціннісних орієнтирів особистості.

Предмет дисципліни. Творчість найвідоміших представників античної літератури, літератури Середньовіччя та Відродження, митців XVII – XVIII ст..

Завдання дисципліни. Надати студентам знання про виникнення і становлення античної культури, ознайомити з літературним процесом Греції та Риму (розвитком театру, прози, лірики, ораторського мистецтва, філософськими творами світового значення), складними ідеологічними процесами доби Середньовіччя та Відродження, формуванням традицій, що визначили подальший розвиток духовного буття народу, мистецтва, літератури й культури людства, створеними у цей час шедеврами, з основними напрямками, течіями, стилями, що сформувались в XVII – XVIII ст., провідними концепціями доби Просвітництва, які знайшли відображення у художній творчості, своєрідністю літературного процесу XVII – XVIII ст. в різних країнах, найвидатнішими постатями та їх художніми здобутками.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни здобувач має: **орієнтуватись** у літературному процесі доби; аналізувати пам'ятки літератури на історико-літературному і

художньому рівнях; **порівнювати** твори, що належать до різних національно-культурних традицій; **визначати** особливості індивідуального стилю автора; **користуватися** довідниковими джерелами, зокрема літературними енциклопедіями та словниками літературознавчих термінів, монографічною літературою, періодичними виданнями; **встановлювати** взаємозв'язки літератури доби, що вивчається, з сучасною світовою та українською літературою, з творами різноманітних видів мистецтва.

4 Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	Лекції	Прак-тичні заняття	СРС	Лекції	Прак-тичні заняття	СРС
Тема 1. Античність	4	8	16	2	2	36
Тема 2. Література Середньовіччя	2	4	10	2	2	36
Тема 3. Література Відродження	4	8	16			
Тема 4. Література XVII- XVIII ст.	6	8	28	2	2	36
Разом:	16	34	70	6	6	108

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Античність: література Давньої Греції Періодизація грецької літератури. Долітературний період. Боги старшого і молодшого поколінь. Походження епічних пісень. Гомер («Іліада», «Одіссея»). Лірика (Солон, Каллін, Тіртеї, Феогнід, Мімнерм, Архілох, Сімонід, Алкей, Сапфо, Анакреонт, Піндар, Вахлід). Есхіл - „батько трагедії”. Творчість Софокла. Евріпід – поет кризи афінської рабовласницької демократії. Давня аттична комедія. (Арістофан). Нова аттична комедія (Меандр). Грецький роман. Проза V – IV ст. до н.е. (Історіографія, ораторське мистецтво, філософія). Література епохи римського панування (Наукова проза. Грецький роман) Літ.: [1; 4; 5]	2
2	Тема 2. Античність: Римська література. Періодизація римської літератури. Долітературний період Рання римська література. (Плавт, Теренцій). Вергілій. („Буколіки”, „Георгіки”, „Енеїда”). Гораций („Еподії”, „Сатири”, „Послання” „Мистецтво поезії”). Овідій („Любовні елегії”, „Метаморфози”, „Скорбні елегії”, „Понтійські листи”). (Сенека, Петроній, Федр, Марциал, Ювенал). Апулей („Метаморфози, або Золотий осел”) Літ.: [1; 4; 5]	2
3	Тема 3. Література Середньовіччя. Загальна характеристика шляхів розвитку і формування літературних часів Середньовіччя. Феномен лицарства. Основні форми і жанри клерикальної літератури. Архаїчний епос («Беовульф», кельтський епос, ірландська сага). Героїчний епос зрілого Середньовіччя («Пісня про Роланда», «Пісня про мого Сіда», «Пісня про Нібелунгів»). Лицарська лірика (лірика трубадурів, видатні творчі індивідуальностей). Лицарський роман (романи «артурівського циклу», романи про «Трістана та Ізольду», німецький лицарський роман). Міська література (фабл і шванки, «Роман про Рената», «Роман про Троянду», поезія вагантів). Літ.: [2, с. 19-76]	2

4	Тема 4. Відродження в Італії, Німеччині та Нідерландах. (Данте «Нове життя», «Божественна комедія»). Характеристика доби, періодизація, концепція людини. Відродження в Італії. Доба Петрарка «Книга пісень». Італійська новела доби Відродження (Дж. Бокаччо «Декамерон»). Еразм Роттердамський «Похвала Глупоті», С. Брант «Корабель дурнів». Літ.: [2, с. 77-131]	2
5	Тема 5. Відродження у Франції, Іспанії та Англії. Відродження у Франції (Ф.Війон, Ф. Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель»). Відродження в Іспанії (М. Сервантес «Дон Кіхот»). Література Англії (В. Шекспір: сонети, «Ромео і Джульєтта», «Отелло», «Гамлет», «Король Лір») Літ.: [2, с. 132-167]	2
6	Тема 6. Історико-літературний процес XVII ст., його особливості Ренесансний реалізм, бароко, класицизм. Іспанська література XVII ст. XVII ст. – «золотий вік» іспанської літератури, найвидатніші представники (Лопе де Вега, Тірсо де Моліно). Творчість Кальдерона – вершина літературного бароко. «Життя – це сон». Загальна характеристика французької літератури. П. Корнель («Сід», «Горацій»), Ж. Расін («Андромаха», «Федра»). Життя і творчість Ж.Б. Мольєра («Тартюф», «Мізантроп», «Дон Жуан», «Скупий», «Міщанин-шляхтич»). Літ.: [3, с. 24-105]	2
7	Тема 7. Доба Просвітництва. Програма просвітників, гуманістичні ідеали. Д.Дефо (публіцистика, «Робінзон Крузо»), Д. Свіфт (публіцистика, «Мандри Гуллівера»). Загальна характеристика французької літератури XVIII ст. Просвітницькі погляди Д.Дідро та Ж.-Ж. Руссо. Життя і діяльність Вольтера («Простак», «Брут») Літ.: [3, с. 86-143]	2
8	Тема 8. Італійська та німецька література XVIII ст. Загальна характеристика італійської літератури. К.Гольдоні і театр «ДельАрте», К. Гоцці і жанр казки-ф'яби. Література періоду «Бурі і натиску» (Гердер та ідея народності, естетичні праці Лессінга). Творчість Шіллера. Внесок письменника у розвиток жанру балади. «Підступність і кохання», «Вільгельм Телль». Життєвий і творчий шлях Й.-В. Гете. Естетичні погляди Й.-В. Гете. Балади, «Страждання молодого Вертера», «Фауст» Літ.: [3, с. 144-177]	2
Разом:		16

Перелік оглядових лекцій для студентів заочної форми здобуття освіти

Номер лекції	Тема лекції	Кількість годин
1	Антична літературна спадщина Літ.: [1, 4, 5]	2
2	Література Середньовіччя та Відродження Літ.: [2]	2
3	Література XVII – XVIII ст. Літ.: [1; 3]	2
Разом:		6

5.2 Зміст практичних занять

Перелік практичних занять для студентів денної форми здобуття освіти

№ практичного заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Архаїчний період розвитку культури античного світу Літ.: [1; 4, с. 24-193; 5, с. 10-99]	2
2	Драматургія та проза грецької літератури. Літ.: [1; 4, с. 196-479; 5, с. 100-239]	2
3	Рання Римська література. Літ.: [1; 4, с. 24-193; 5, с. 240-362]	2
4	Римська література пізнішої імперії. Літ.: [1; 4, с. 24-193; 5, с. 240-362]	2
5	Середньовічний героїчний епос. Літ.: [2, с. 19-45]	2
6	Лицарська та міська література епохи Середньовіччя. Літ.: [2, с. 46-76]	2
7	Відродження в Італії: творчість Данте Аліг'єрі та Франческо Петрарка. Літ.: [2, с. 77-118]	2
8	Творчість Еразма Ротердамського («Похвала Глупоті») Себастьян Бранта (Корабель дурнів). Літ.: [2, с.119-131]	2
9	Творчість Франсуа Війона, Франсуа Рабле та Мігеля Сервантеса. Літ.: [2, с. 132-143, 161-167]	2
10	Творчість Вільяма Шекспіра Літ.: [2, с. 144-160]	2
11	Творчість Лопе де Вега, Тірсо де Моліно та Педро Кальдерона. Літ.: [3, с. 24-52]	2
12	Творчість П'єра Корнель, Жана Расіна, Жана-Батіста Мольєра Літ.: [3, с. 53-80]	2
13	Творчість Данієля Дефо та Джонатана Свіфта. Літ.: [3, с. 86-105]	2
14	Творчість Вольтера («Простак», «Брут»). Літ.: [3, с. 106-143]	2
15	Творчість Карла Гольдони і Карла Гоцці. Літ.: [3, с. 172-177]	2
16	Творчість Фрідріха Шіллера. Літ.: [3, с. 152-158]	2
17	Підсумкове заняття	2
Разом:		34

Перелік практичних занять для студентів заочної форми навчання

№ з/п	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Антична літературна спадщина Літ.: [1, 4, 5]	2
2	Література Середньовіччя та Відродження Літ.: [2]	2

3	Література XVII – XVIII ст. Літ.: [1; 3]	2
Разом:		6

5.3 Зміст самостійної (у т.ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів усіх форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, виконанні домашніх робіт та індивідуальних завдань, тестування з теоретичного матеріалу тощо. Студенти заочної форми здобуття освіти виконують ще й контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний здобувач вищої освіти отримує у викладача у період настановної сесії. Крім цього, до послуг студентів сторінка навчальної дисципліни у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни та необхідні документи з її навчально-методичного забезпечення.

Зміст самостійної роботи студентів денної форми здобуття освіти

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Створення презентації про давньогрецьких богів (одного на вибір). Прочитання творів до теми.	4
2	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до дискусії: Чому давньогрецькі драматурги та прозаїки так активно зверталися до міфології? Чи можна вважати міф універсальним способом пояснення людських проблем? Прочитання творів до теми.	4
3	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Підготовка проєкту «Грецька та Римська міфологія: спільне та відмінне».	4
4	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Підготовка до усного опитування. Підготовка до тесту 1 «Античність».	4
5	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми.	4
6	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Підготовка до усного опитування. Прочитання творів до теми.	4
7	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Вивчити на пам'ять сонет Ф. Петрарки (на вибір).	4
8	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Підготуватися до обговорення теми «Чим відрізняється спосіб подання критики у Еразма Роттердамського і у Себастьян Бранта (алегоричний корабель із дурнями?)»	4
9	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Підготовка до письмового опитування.	4
10	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Підготовка до тесту 2 «Середньовіччя. Відродження».	4
11	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Підготовка до усного опитування.	4

12	Підготовка до написання самостійної роботи. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Підготовка групових проектів по творчості Лопе де Вега, Тірсо де Моліно та Педро Кальдерона.	4
13	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Здійснити письмово аналіз образу Робінзона Крузо або Лемюеля Гулівера	5
14	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми.	4
15	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Підготовка до захисту ІДЗ	4
16	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичного заняття. Прочитання творів до теми. Підготовка до здачі читацького щоденника	5
17	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до здачі тесту 3 «Література 17-18 ст.»	4
Разом:		70

Здобувачі освіти на 1 практичному занятті отримують завдання для індивідуальної самостійної роботи, з якої вони пишуть реферат на тему «Вічний образ у світовій літературі» обсягом до 10 сторінок і презентують (захищають) його із мультимедійним супроводом на 16-17 тижні.

Орієнтовна тематика індивідуального завдання (реферату) для самостійної роботи студентів:

1. Образ Прометея як символ самопожертви та духовної свободи у світовій літературі.
2. Фаустівський тип героя: еволюція образу від Й. В. Гете до сучасної культури.
3. Образ Дон Кіхота як уособлення ідеалізму та моральної сили людини.
4. Гамлетівський герой у контексті філософії сумніву та пошуку істини.
5. Архетип жінки-визволительки у світовій літературі (на прикладі Жанни д'Арк, Антігони).
6. Трагедія кохання як універсальний мотив у світовій літературі: Ромео і Джульєтта, Трістан і Ізольда.
7. Образ Мефістофеля як утілення зла та іронії над людською природою.
8. Дон Жуан як вічний образ спокусника: трансформації у літературі різних епох.
9. Мотив страдництва і жертвності у вічному образі Христа в художній літературі.
10. Образ коханої жінки у світовій поезії.

Також як ІДЗ студенти ведуть читацький щоденник, який здають на 16 практичному занятті. На самостійне опрацювання виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуального завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Здобувачі освіти для набуття відповідних компетенцій та програмних результатів навчання самостійно мають прочитати тексти художніх творів за програмою.

Перелік текстів для прочитання:

1. Гомер. "Іліада", "Одіссея".
2. Давньогрецька лірика (Солон, Феогнід, Архілох, Алкей, Сапфо, Анакреонт, Піндар).
3. Есхіл. "Прометей закутий", "Орестея".
4. Софокл. "Антигона", "Едіп-цар".
5. Евріпід. "Медея", "Іполіт".
6. Арістофан. "Вершники", "Хмари", "Лісістрата", "Мир", "Жаби".
7. Менандр. "Третейський суд".
8. Лонг "Дафніс і хлос".
9. Плавт. "Горщик", «Псевдол».
10. Катул. Лірика.
11. Горацій. "Наука поезії", "Оди".

12. Вергілій. "Енеїда".
13. Овідій. "Любовні елегії", "Метаморфози", "Скорботні елегії".
14. Апулей. "Золотий осел".
15. Петроній. "Сатирикон".
16. Поезія вагантів.
17. Лірика трубадурів.
18. Героїчний епос: Пісня про Роланда. Пісня про мого Сіда. Пісня про Нібелунгів.
19. Роман про Тристана та Ізольду.
20. Міська література: Заповіт осла. Роман про Лиса. Роман про Троянду.
21. Святий Августин. Сповідь.
22. Дайте. Нове життя. Божественна комедія.
23. Петрарка. Книга пісень.
24. Боккаччо. Декамерон (частина 1,2).
25. Роттердамський. Похвала глупоті. Листи темних людей.
26. Брант. Корабель дурнів.
27. Рабле. Гаргантюа і Пантагрюель.
28. Мор. Утопія.
29. Сервантес. Дон Кіхот.
30. Шекспір. Сонети (на вибір студента). П'єси (на вибір студента)
31. Педро Кальдерон де ла Барка. Життя - це сон.
32. П. Корнель. Сід. Гораций.
33. Ж. Расін. Федра.
34. Мольєр. Тартюф. Міщанин-шляхтич. Тартюф. Скнура.
35. Д. Дефо. Життя і дивовижні пригоди Робінзона Крузо.
36. Дж. Свіфт. Мандри Гуллівера. Казка діжки.
37. Вольтер. Простодушний.
38. Д. Дідро. Племінник Рамо.
39. Ж. Ж. Руссо. Нова Елоїза.
40. К. Гольдоні. Слуга двох панів.
41. К. Гоцці. Любів до трьох апельсинів.
42. Ф. Шіллер. Розбійники. Вільгельм Телль. Балади.
43. Й. Гете. Фауст. Страждання молодого Вертера. Балади.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуального домашнього завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

6 Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); практичні заняття (бесіда, демонстрування, з використанням кейсів, презентацій), самостійна робота (індивідуальне домашнє завдання, опрацювання теоретичного матеріалу).

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій та методів навчання, зокрема: методи навчання за джерелом передачі і сприймання інформації (словесні (пояснення, дискусія, консультування), практичні (інструктування, розв'язування ситуаційних задач), наочні (демонстрування, ілюстрування); за логікою передачі і сприймання навчальної інформації; за рівнем самостійності пізнавальної діяльності (методи проблемного викладу, частково пошукові, дослідницькі); методи стимулювання і мотивації учіння, інтерактивні; технології дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

7 Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком освітнього процесу.

При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- тестовий контроль теоретичного матеріалу;
- оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (усне опитування, письмове опитування, самостійна робота, контрольна робота, виконання домашніх завдань);
- оцінювання результатів виконання індивідуального домашнього завдання.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи суму балів, нижчу за 60 відсотків від максимального бала, вважається таким, що має академічну заборгованість. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

8 Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті, виконувати завдання, брати участь у дискусіях тощо).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуального домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без правомірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, які сприяють формування компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

9. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної

одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. За умови виконання усіх видів навчальної роботи за результатами поточного контролю протягом вивчення навчальної дисципліни, встановлених її Робочою програмою, здобувач денної та заочної форми здобуття освіти з навчальної дисципліни може набрати до 100 балів. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного контролю набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення...), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів **денної** форми здобуття освіти у 2 семестрі

Аудиторна робота								Контрольні заходи			Самостійна робота		Семестро-вий контроль
Другий семестр													Сума балів
Практичні заняття (мінімум – 8 контрольних точок)								Тестовий контроль:			ІДЗ* 1 реферат	ІДЗ* 2 Читацький щоденник Т*7	
1-2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-12	13-14	15-16	Т*1	Т*2-3	Т*4			
Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)													
3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	15-25	6-10	60-100**
24-40								9-15			15-25	12-20	

Примітка: *ІДЗ – індивідуальне домашнє завдання; Т* – тема навчальної дисципліни;

**За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС».

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи і оцінювання результатів навчання студентів **заочної** форми здобуття освіти

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота				Семестровий контроль	
Другий семестр								
Практичне заняття			Контрольна робота		Тестовий контроль			Сума балів
1	2	3	Якість виконання	Захист роботи	T*1	T*2-3	T*4	
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)								
6-10	6-10	6-10	27-45	6-10	3-5	3-5	3-5	60-100**
18-30			33-55		9-15			

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання трьох завдань: два теоретичних і одне практичне. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якості її виконання та захист, кожен завдання оцінюється максимально 15 балами, загальна максимальна сума балів становить 45. Критерії оцінювання контрольної роботи:

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	Потенційні позитивні бали* (середній бал)	Максимальний (високий) бал
Теоретичне питання № 1	9	12	15
Теоретичне питання № 2	9	12	15
Практичне завдання №3	9	12	15
Всього балів	27		45

Примітка. *Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (27 балів) та максимального (45 балів), знаходиться в межах 28-44 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижче наведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений зміст критерія оцінювання
Відмінно (високий)	Здобувач вищої освіти глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає логічний виклад відповіді мовою викладання (в усній або у письмовій формі). Здобувач не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки, демонструє практичні навички з вирішення фахових завдань. При відповіді допустив дві–три несуттєві <i>похибки</i> .
Добре (середній)	Здобувач вищої освіти виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для виконання практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання правил, закономірностей тощо. Відповідь здобувача вищої освіти будується на основі самостійного мислення. Здобувач вищої освіти у відповіді допустив дві–три <i>несуттєві помилки</i> .
Задовільно (достатній)	Здобувач вищої освіти виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за

	професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь здобувача вищої освіти будується на рівні репродуктивного мислення, здобувач вищої освіти має слабкі знання структури навчальної дисципліни, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній)	Здобувач вищої освіти виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється здобувачеві вищої освіти, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення навчальної дисципліни.

ІДЗ здобувача вищої освіти оцінюється аналогічно з використанням наведених вище у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (ІДЗ №1 – мінімальний позитивний бал – 15 балів, максимальний – 20 балів; ІДЗ №2 – мінімальний позитивний бал – 12 балів, максимальний – 20 балів).

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з двох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 25 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами тестування, складає 5.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 3 до 5 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	1–13	14–16	17–22	23–25
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-74	75-89	90-100
Кількість балів	-	3	4	5

На тестування відводиться 25 хвилин. Студент проходить тестування в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90-100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83-89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73-82		Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни
D	66-72		
E	60-65		

FX	40-59	Незараховано	Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0-39		Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні

11. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Історичне значення античної літератури.
2. Гомерівський епос. Особливості епічного стилю.
3. Тематика, композиція та образи поеми «Іліада» Гомера.
4. Охарактеризувати образ Одиссея за поемою «Одіссея» Гомера
5. Загальна характеристика і основні види старогрецької лірики.
6. Старогрецька елегія та її різновиди (Тіртеї, Мімнерм, Солон, Феогнід).
7. Особливості ямбічного жанру. Архілох.
8. Монодична лірика. Творчість Алкея, Сапфо, Анакреонта.
9. Хорова меліка та її види. Творчість Піндара і Вакхїліда.
10. Основні форми старогрецької драми.
11. Старогрецька трагедія, її структура. Роль хору в трагедії.
12. Роль драматичних образів у розкритті авторського задуму в трагедії Есхіла «Прометей закутий».
13. «Орестея» Есхіла як найвище досягнення трагедійного жанру античності.
14. Характер драматичного конфлікту у трагедіях Софокла «Цар Едіп» і «Антігона».
15. Зіткнення божественного року та волі людини в трагедії Софокла «Цар Едіп».
16. Роль Евріпіда у подальшому розвитку драми.
17. Основні напрямки розвитку старогрецької прози (історіографія, ораторське мистецтво, філософія).
18. Мистецтво риторики в античному світі.
19. Літературознавча концепція Арістотеля.
20. Новоаттична комедія: особливості жанру, коло сюжетів, характерні образи.
21. Старогрецький роман: сюжетна схема і система образів. Роман Лонга «Дафніс і Хлоя».
22. Особливості розвитку римської літератури.
23. Творчість Плавта.
24. Проблематика комедії Плавта «Горщик».
25. Образ раба в комедії Плавта «Псевдол».
26. Гуманістичні тенденції комедій Теренція.
27. Літературне життя в Римі епохи принципату Августа.
28. Міф і сучасність в «Енеїді» Вергілія.
29. Морально-філософська проблематика в «Одах» Горация.
30. Рання творчість Овідія.
31. Міфологічні поеми Овідія. «Метаморфози».
32. Творчість Овідія періоду заслання («Скорботні елегії»).
33. Сатирична та алегорична інтерпретація роману Апулея «Метаморфози».
34. Вплив творчості античних поетів на подальший розвиток світової поезії.
35. Антична література як підґрунтя розвитку родів та видів (жанрів) мистецтва.
36. Історико-літературний процес XVII ст.
37. XVII ст. - «золотий вік» іспанської літератури.
38. Бароко, його філософські основи.
39. Творчість Педро Кальдерона - вершина літературного бароко.
40. Філософська проблематика драми Педро Кальдерона «Життя – це сон».
41. Сильові особливості драми Педро Кальдерона «Життя - це сон».

42. Класицизм - провідний напрям літератури XVII ст., його ознаки.
43. Загальна характеристика французької літератури XVII ст.
44. Корнель - «батько» французької класичної комедії.
45. Особливості драматичного конфлікту трагедії П. Корнеля «Сід».
46. Навести приклади відхилення від канонів класицизму у трагедії П. Корнеля «Сід».
47. Характеристика ключових образів трагедії П. Корнеля «Сід».
48. Втілення в образі Сіда кращих рис громадянина своєї держави.
49. Особливості драматичного конфлікту трагедії П. Корнеля «Горацій».
50. Творчість Ж. Расіна. Естетичні погляди драматурга.
51. Трагування античного міфу в трагедії Ж.Расіна «Федра».
52. Мольєр - великий французький комедіограф.
53. Комедія-балет Мольєра «Міщанин-шляхтич». Відображення соціальних протиріч доби абсолютизму в творі.
54. Характеристика головних героїв комедії Мольєра «Міщанин-шляхтич».
55. Ідейний зміст та основні конфлікти комедії Мольєра «Тартюф».
56. Історія створення комедії Мольєра «Тартюф».
57. Характеристика ключових персонажів комедії Мольєра «Тартюф».
58. Опис звичаїв Франції XVII ст. у комедії Мольєра «Тартюф».
59. «Скнара» Мольєра як «комедія характерів».
60. оба Просвітництва, її загальна характеристика.
61. Найвідоміші просвітителі, їх естетичні погляди.
62. Даніель Дефо - просвітитель XVIII ст., публіцистика.
63. Жанрова своєрідність роману Даніеля Дефо «Робінзон Крузо».
64. Концепція людини в романі Даніеля Дефо «Робінзон Крузо».
65. Тема праці в романі Даніеля Дефо «Робінзон Крузо».
66. Літературна і політична діяльність Д.Свіфта. «Казка про бочку».
67. Історія створення книги Д.Свіфта «Мандри Гуллівера».
68. Жанрова природа твору Д.Свіфта «Мандри Гуллівера».
69. Критика псевдонауки в романі Д.Свіфта «Мандри Гуллівера».
70. Образ Гуллівера як втілення просвітницьких поглядів автора.
71. Змалювання різних варіантів суспільного і політичного ладу в романі Дж. Свіфта «Мандри Гуллівера».
72. Засоби комічного в романі Д.Свіфта «Мандри Гуллівера».
73. Загальна характеристика літератури Франції XVIII ст.
74. Вольтер - представник французького Просвітництва.
75. «Простодушний» Вольтера як філософська повість.
76. Ідейно-естетичні особливості поетичних творів Ф. Шиллера.
77. П'єса "Розбійники": риси романтизму у драмі, антитеза як структуроутворюючий принцип твору.
78. Характеристика образів головних героїв п'єси "Розбійники".
79. Тема національно-визвольної боротьби у драмі Ф. Шиллера "Вільгельм Телль".
80. Образ Вільгельма Телля за драмою Ф. Шиллера "Вільгельм Телль".
81. Життя і творчість Й. В. Гете.
82. Філософська проблематика трагедії Й. В. Гете «Фауст».
83. Трагічні долі Маргарити та Фауста (за трагедією Й. В. Гете «Фауст»).
84. Міфологічні та біблійні мотиви у трагедії Й. В. Гете «Фауст».
85. Порівняльна характеристика образів Фауста і Вагнера за трагедією Й. В. Гете «Фауст».
86. Роль диявола в трагедії Й. В. Гете «Фауст».

12 Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Історія зарубіжної літератури» забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE.

13 Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальноновживаних програм.

14. Рекомендована література:

Основна

1. Антична література : навчальний посібник /Під ред. В. М. Миронової. Київ : Либідь, 2005. 488 с.
2. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 291 с.
3. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII ст.: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 247 с.
4. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: Підручник. Київ : Либідь, 2004. 718 с.
5. Підлісна Г. Н. Антична література для всіх і кожного. Київ : Техніка, 2003. 281 с.
6. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури. Епоха Середніх віків та Відродження : навчальний посібник. Кривий Ріг, 2012. 184 с.
7. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури XVII – XVIII століття: матеріали для вивчення : навчальний посібник. Кривий Ріг, 2021. 168 с.

Додаткова

8. Антична література : Довідник / За ред С.В.Семчинського. Київ : Либідь, 1993. 320 с.
9. Білоусова Н. Культура доби бароко. *Зарубіжна література*. 2001. №ХУП (225). С. 6.
10. Бобер О. Вчити учнів сучасному сприйняттю класики. (Методичні рекомендації до організації вивчення його роману "Мандри Гуллівера"). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2007. №4. С. 49-53.
11. Богдан Л. Життя та літературна діяльність Дж. Свіфта. *Зарубіжна література*. 2005. №21-24 (421-424). С. 63-68.
12. Волков А. Традиційні сюжети та образи. *Літературознавча компаративістика*. Тернопіль: ТДПУ, 2002. С. 181-216.
13. Гвоздьов А. Іспанська драма XVI-XVII ст. *Всесвітня література та культура*. 2004. № 12. С. 33-38.
14. Зарольська Л. Організація роботи з художнім текстом - найважливіший засіб виховання читача (На прикладі вивчення повісті Дж. Свіфта "Мандри Гуллівера"). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2000. № 2. С. 19-23.
15. Захарченко Н. «Життя - це сон» П.Кальдерона – взірць барокової драми. *Зарубіжна література*. 2001. №42. С. 2-7.
16. Катеринчук О.М. "Робізон Крузо" як сюжетна модель світової робінзонади. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 1999. № 6. С. 34-38.
17. Лімборський І. В. Повість Вольтера «Простодушний». *Зарубіжна література*. 2000. № 10. С. 23-34.
18. Лімборський І.В. Просвітництво поза канонами і стереотипами: основні тенденції в світлі сучасних інтерпретацій. *Зарубіжна література*. 2003. № 5. С 52-58.
19. Лісовий І. Античний світ у термінах, іменах і назвах. Київ, 1988.
20. Мережковский Д.С. Педро Кальдерон. *Всесвітня література та культура*. 2005. № 8. С. 21-26.
21. Орел В. Я. "Комашине життя" ліліпутів. Джонатан Свіфт "Мандри Гуллівера". *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2001. № 12. С. 20-22.

22. Парандовський Я. Міфологія. Вірування та легенди стародавніх греків і римлян / переклад з пол. О. Ленік. Київ : Молодь, 1977. 232 с.
23. Пащенко В., Пащенко Н. Антична література. Греція. Київ : Навч. посіб., 1997. Ч. III. Есхіл, Софокл. Еврипід. Драма сатирів.
24. Пащенко В., Пащенко Н. Антична література. Греція. Київ : Навч. посіб., 1997. Ч. I. Міфотворчість, Гомер, Гесіод.
25. Підлісна Г. Світ античної культури. Київ, 1989.
26. Підлісна Г.Н. Антична література для всіх і кожного. Київ : Техніка, 2003. 384с.
27. Підлісна Г. Н. Антична література : Навчальний посібник. Київ : Вища школа, 1992. 255с.
28. Підлісна Г. Н. Світ Античної літератури. 2-е вид. Київ : Наукова думка, 1988. 168 с.
29. Рогозинський В. В. «Нам долю не перемогти несправедливістю й помстою...» До проведення системи уроків з вивчення драми Педро Кальдерона «Життя – це сон». *Всесвітня література та культура*. 2004. № 12. С. 25-32.
30. Рогозинський В., Рогозинська В. Західноєвропейське та українське бароко: драма Педро Кальдерона «Життя - це сон». *Всесвітня література та культура*. 2005. № 7. С. 19-22.
31. Руснак М.П. Екскурсія на острів Відчаю. Урок за романом Д. Дефо "Робінзон Крузо". *Всесвітня література та культура*. 2000. № 8. С. 12-37.
32. Словник античної міфології / Укл. І.Я.Козовик, О.Д.Пономарів. Київ, 1989.
33. Стрілецький О. "Жадання бачити чужі країни": Творчість Дж. Свіфта. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2004. № 1. С. 23-26.
34. Чорна І. Ю. «Вічними я зорями клянуся...» Урок з вивчення драми Ф. Шіллера «Вільгельм Телль». *Зарубіжна література*. 2001. №10. С. 22-27.
35. Шалагінов Б. Б. «Усе – на краще в цьому найкращому зі світів?» (Творчість Вольтера). *Зарубіжна література*. 2000. № 15. С. 1-2.
36. Шалагінов Б. Б. Література «просвітницького раціоналізму» у Франції. *Всесвітня література та культура*. 2004. №2. С. 40-46.
37. Шалагінов Б. Б. Німецька література XVIII ст. *Вікно в світ*. 1999. № 1. С. 22-89.
38. Шалагінов Б. Б. Роль німецької літератури у збагаченні загальнолюдських цінностей // *Всесвітня література*. - 1999. - № 3. - С.41.
39. Шалагінов Б. Б. «Фауст» Й. В. Гете: Містерія, міф, утопія. Київ, 2002.
40. Шалагінов Б. Б. Гете про роль зла у розвитку суспільства: роздуми літературознавця про проблеми, пов'язані з образом Мефістофеля ("Фауст"). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2003.
41. Шалагінов Б.Б. Шлях Гете : Життя. Філософія. Творчість: посібник для вчителя. Харків: Ранок, 2003. 288 с.
42. Шкуратова Н. Проблема катарсису. Київ, 1992.
43. Яхонтова М. А. Вивчення повісті Вольтера «Простак». *Всесвітня література*. 1998. № 9. С. 14-23.

15 Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. URL : <http://library.khmnu.edu.ua/>.
2. Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. URL : <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>.
3. Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=5551>.